

SZLAKI ROWEROWE GMINY TRZCIANA

Zapraszamy do Gminy Trzciana

Gmina Trzciana położona jest w południowo – zachodniej części powiatu bocheńskiego w województwie małopolskim. Obszar gminy wynosi 44 km, zamieszkuje ją ok. 5,5 tys. mieszkańców. W skład gminy wchodzi 7 wsi sołeckich – Kierlikówka, Rdzawa, Łęka Dolna, Trzciana, Leszczyna, Ujazd i Kamionna. Na terenie gminy znajduje się kilka firm i zakładów produkcyjnych jednak mieszkańcy utrzymują się głównie z rolnictwa, sadownictwa i ogrodnictwa.

Gmina usytuowana jest w obrębie dwóch mezoregionów Karpat Zachodnich: Pogórza Wielickiego i Beskidu Wyspowego. Posiada korzystne położenie względem aglomeracji krakowskiej. Od Krakowa dzieli ją odległość 45 km, od Bochni 20, od Limanowej 20, od Tarnowa 40 km.

Dlaczego warto nas odwiedzić

- Głównym walorem zachęcającym do odwiedzenia naszej gminy jest zrównoważony krajobraz (30% lasów).
- Zróżnicowany relief terenu, wysoczyzny przeciętne dolinami rzek, w południowej części gminy masyw góry Kamionnej o stromych zboczach przeciętne głębokimi jarami potoków, pagórkowate krajobrazy sprzyjają turystyce pieszej i rowerowej.
- Korzystny mikroklimat - słoneczne lato, długa jesień i nieźle na zimę pozwalają na aktywny wypoczynek w ciągu całego roku.
- Położenie gminy przy korzystnym szlaku komunikacyjnym niezbyt wielkim jednak zapewniającym dogodny dojazd.
- Czyste rzeki i potoki oraz zróżnicowana fauna i flora zainteresują każdego turystę.
- Spokojne lasy i porzucanych przysiółków.
- Szlaki piesze i rowerowe ułatwiają zwiedzanie historycznych i przyrodniczych zakątków naszej gminy.

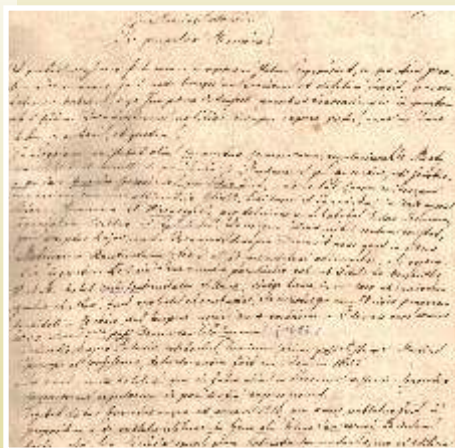

W tak niewielkiej gminie jest całkiem sporo ciekawych miejsc które warto zobaczyć a także takich które gwarantują doskonały wypoczynek i regenerację sił.

Krótką historia gminy

Pierwsza informacja o Trzcianie w Kronikach pojawia się od 1262 roku kiedy to Książe Krakowski Bolesław Wstydlivy nadał Komesowi Dzierżkrajowi i jego bratu Wyszowi Krakowskiemu, dziedzicowi z Niegowici lasy i gaje położone w południowej części powiatu bocheńskiego, o powierzchni ok. 100 km. Informacja ta mówi o części Trziciany – Libichowej, natomiast nazwa Trziciana pojawia się dopiero w XV wieku i pochodzi prawdopodobnie od trzciny, które występowały na bardzo dużych obszarach otaczających stawy rybne należące do klasztoru. W latach 1262-1266 został wybudowany w Trzcianie, ówczesnej Libichowej, Klasztor Kanoników Regularnych w Marka. Była to fundacja rycerska Dzierżkraj i Wysza z Niegowici. Dzięki działalności klasztoru z końca XIII wieku powstało kilka osad. Klasztor przeważnie zawierał wojenne. W okresie wojen szwedzkich w XVII wieku został dwukrotnie spalony, a 10 zakonników zamordowanych. Później odbudowany w swoim dawnym miejscu kryje w sobie wiele cennych zabytków.

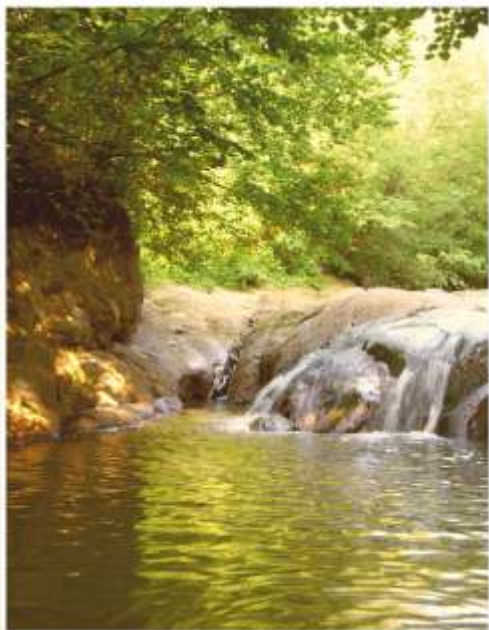
Początkiem i końcem trasy jest Park Podworski w Rdzawie. Udaj się na zachód skracamy w lewo i przez most asfaltowej drogi wspinamy się na wzniesienie docierając do lasu. Na rozwidleniu dróg skracamy w lewo drogą i jedziemy na wschód przez wiekowy zróżnicowany mieszany las. Tu jest okazja do zbierania grzybów, owoców leśnych.

Dojeżdżając do Górnej Rdzawy, docieramy do polany, z której rozpościera się piękna panorama na Pogórze Wiłkie.

Po dotarciu do asfaltowej drogi skręcamy w lewo, gdzie stromym stokiem zjeżdżamy w dół, do tzw. Doliny Czosnkowej, "Skatek" - ogromnych głazów i kamieni niezwykłych kształtów. Przez prowizoryczny mostek lub rzek "Pluskawk" wracamy do punktu wyjścia. Tu można zobaczyć stare okazałe drzewa.

„POMARAŃCZOWY”

Szlak pomarańczowy zwany inaczej szlakiem cmentarzy wojennych prowadzi p t l od czarnego szlaku na skrzy owaniu drogi powiatowej z drog gminn w pobli u Szkoły Podstawowej w Ł kcie Dolnej. Kieruj c si drog powiatow w stron Ł kty Górnej mo na wybra t tras , skr caj c w lewo po 400 metrach od skrzy owania w stron przysiółku „Kacza Góra” i pod a drog z wspaniałymi punktami widokowymi w stron cmentarzy z okresu I Wojny wiatowej.

W latach 1915 - 1918 w samym tylko IX Okregu (Bochnia) zbudowano 40 cmentarzy. Budow kierował tu wiede ski architekt por. Franz Stark. Tutejsze cmentarze zawieraj charakterystyczne dla projektów Starka elementy: reprezentacyjne wej cie z bram lub furtek , czesto flankowan słupami lub pylonami, element centralny w postaci du ego drewnianego lub kamiennego krzy a, czasem nawet bogate w wystroju kaplice lub stylizowane sarkofagi,

dostosowane do kształtu terenu drewniane lub kamienne ogrodzenie, centraln alej . Na grobach postawiono krzy e, na ogół eliwne, elazne, rzadziej betonowe lub stelle z eliwnymi tablicami inskrypcyjnymi. Kształt krzy y lub stelle dostosowano do wyznania poległych omierzy. W terenie doj cie do cmentarzy wskazywa miały charakterystyczne słupy betonowe z dwuj zyczna inskrypcj : "Kriegerfriedhof Cmentarz wojskowy No ... Zugang - Droga" zwie czone małym, elaznym krzy em malta skim.

Należy pamiętać, że wśród pogrzebanych na tych cmentarzach są przedstawiciele wszystkich narodów monarchii austro-węgierskiej, rosyjskiej oraz Niemiec, w tym również Polacy, którzy mieli niebezpieczeństwo nieraz w okopach po przeciwnych stronach. Warto o tym pamiętać, gdyż dziś cmentarze te niejednokrotnie egzystują w wiadomości Polaków jako "austriackie" lub "niemieckie". Nie zawsze tak było co dobitnie ilustruje tekst tablicy umieszczonej na monumentalnym krzyżu-pomniku cmentarza nr 91 w Gorlicach: "Braciom Polakom - żołnierzom w armiach trzech państw zaborczych, walczących w obcych mundurach, lecz za polską sprawę poległym na polach bitew gorlickich w l. 1914 - 1918, napis ten kład w wyzwolonej Polsce - wdzi czni Rodacy, 1928".

Na granicy Ł. kty Dolnej i Królówki zało ono 3 prawie identyczne cmentarze. Poło one s w ród pól uprawnych w kierunku północnym od drogi powiatowej.

Drog wskazuje charakterystyczny słup z dwuj zycznym napisem "Zugang - Droga". Najwi kszy z nich, cmentarz nr 306 , ma wymiary 47 na 9 m. Na podłu nej osi rozmieszczono tu rz d nagrobków z eliwnymi tablicami. Symetrycznie rozmieszczone dwa pomniki. Na lewym napis: "Czas, któremu si ofiarowali my dał wi cej, dał niesko czenie wi cej ni od Was wzi ł. Dał sił i wielko uczu . Czyni z prostaczków Ludzi. Jest przewodnikiem do celu - doskonało ci". Prawy pomnik wystawił ojciec poległym tu jednego dnia synom, braciom Cuny.

„NIEBIESKI”

Szlak niebieski rozpoczyna się przy drodze głównej w Kamionnej, obok budynku wietlicy. W tym miejscu połączony jest z Karpackim Szlakiem Rowerowym co warto wykorzystać planując wycieczki rowerowe. Szlak prowadzi przez całą gminę z południa w kierunku północnym i ma długość 14 km.

Warto skorzystać z punktu rekreacyjnego znajdującego się naprzeciwko wietlicy, przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Kamionnej. Znajduje się tam siłownia zewnętrzna, plac zabaw dla dzieci, boisko sportowe.

Udaj c si szlakiem obok szkoły w kierunku północnym po prawej mo emy zobaczy jeden z dwóch parków podworskich jakie znajduj si w naszej gminie. W parku znajduj si cie ki edukacyjno-przyrodnicze po których mo na pospacerowa podziwiaj c miejscow przyrod .

Kolejnym punktem na szlaku na który warto zwróci uwag jest obelisk upami tniaj cy zwyci stwo wojsk Jerzego Lubomirskiego nad Szwedami. Nast pne trasa prowadzi malowniczymi terenami Kamionnej, oddaj cymi charakter regionu, w kierunku Rdzawy.

Park podworski w Rdzawie to drugi z parków jaki znajdziemy na terenie gminy. Warto go zwiedzić gdy znajdujemy się w nim wspaniałe i wieloletnie okazy lip i dębów. W parku rosną 4 drzewa uznane za pomniki przyrody, w tym rzadko spotykana sosna szułka. W tym miejscu możemy również zejść z niebieskiego szlaku na zielony który opasa park. Rdzawę prowadzi się przez lasy i wspaniałe punkty widokowe.

Kontynuuj c podróż przez gmin Trzciana doje d amy do miejscowo ci Ujazd. Odbijaj c w lewo mo emy pod y krótkim odcinkiem czarnego szlaku do ródefka i kapliczki szafkowej w. Kingi w Uje dzie.

Kolejnym etapem podró y niebieskim szlakiem jest miejscowo Trzciana. Godnym polecenia zwiedzaj cym jest ko ciół w Trzcianie. Tutejsza wi tynia mo e bowiem poszczyci si , unikatowym na skal ogólnopolsk zabytkiem sztuki kamieniarskiej. Jest to gotycka chrzcielnica datowana na 1497 r. niedawno odrestaurowana.

Z informacji kronikarskich wynika i pierwotnie znajdował si tu klasztor Kanoników Regularnych od Pokuty od których to gmina zapo yczyła herb przedstawiaj cy czerwone serce z za wieczonym krzy em kawalerskim. W roku 1857 ko ciół został znacznie rozbudowany. Ponownie nast piło to w latach 1905-07. W latach 1953-56 ma miejsce dobudowa kaplicy zachodniej, pokrytej stylizowan na renesans kopułą . W 2002 r. po wi cono dwie strzeliste wie e, nadaj ce ko ciołowi neogotycki wygl d.

W 1937 r. na wzgórzu po lewej stronie wiatni wzniesiono do dziś stojącą kapliczkę z figurą Serca Jezusowego, umieszczając po obu stronach tablice z nazwiskami parafian poległych w I wojnie światowej.

W niewielkiej odległości od kościoła znajduje się cmentarz wojskowy nr 309 w Trzcinie. To jeden z czterdziestu cmentarzy, które stały się miejscem ostatniego spoczynku żołnierzy walczących podczas I wojny światowej na terenie Okręgu Bochnia. To właśnie na tutejszych terenach w grudniu 1914 roku miała miejsce Operacja Łapanowska - Limanowska, która zdecydowała o losach nie tylko tysięcy żołnierzy rosyjskich i austriacko - węgierskich, lecz również całego frontu galicyjskiego.

Pod aj c stromym podjazdem zbli amy si do Leszczyny. W tej miejscowoci równie znajdziemy ludy walk z okresu I wojny wiatowej. Jest tu wspaniale wkomponowany w zalesione wzgórze obiekt, zbudowany na planie prostok ta, do którego z trzech stron przylegaj półkola. Powierzchnia cmentarza wynosi 2,5 tys. m². Centralnym elementem nekropolii jest okr gła, kamienna kaplica z dwoma symetrycznymi przedsionkami, nakryta sto kowym, drewnianym gontem.

Wej cie przez bram zamkni t półokr głym łukiem i stalow furtk z pr tów. Cmentarz zaprojektował Franz Stark. Zdecydowana wi kszo pochowanych to ólnierze bezimienni, którzy polegli w dniach 5 - 10 grudnia 1914 r. W 6 grobach pojedynczych i 123 zbiorowych pochowano tu 860 ólnierzy, w tym 117 austriackich, 143 niemieckich oraz 600 rosyjskich.

Kościół w Leszczynie od którego można łatwo dojść do cmentarza wojennego.

Warto jeszcze zwiedzić zalesione okolice przysiółka Wichraz znajdujące się na granicy naszej gminy. I tak oto szlak niebieski doprowadził nas do północnych granic naszej gminy gdzie łączy się z łapanowskim szlakiem czerwonym.

„CZARNY”

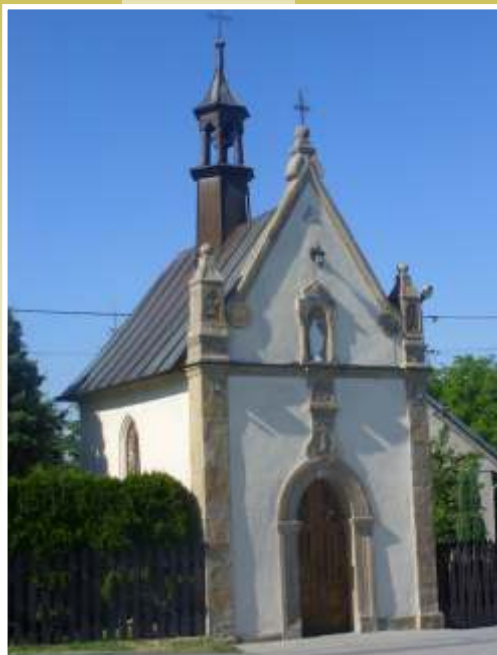
Czarny szlak jest szlakiem kulturalnym położonym w centrum naszej gminy. Za jego początek obieramy skrzyżowanie przy przystanku autobusowym w Rdzawie i kierujemy się w stronę kościoła parafialnego w Kierlikówce.

W pobliżu kościoła znajduje się murowana kapliczka z pierwszej połowy XIX wieku, później częściowo przerobiona. Klasycystyczna.

Wykonana z kamienia i cegły, otynkowana, kryta blachą. Zamknięta ta półkolumna. W trójkątnej szczytce zamknięta wewnątrz, w której ludowa rzeźba Chrystusa Frasobliwego. Wewnątrz gipsowa figurka N.P. Maryi Niepokalanie Poczętej.

Podróż w kierunku wschodnim docieramy do skrzyżowania na którym nasz czarny szlak łączy się z zielonym ścieżką. W miejscu tym skręcamy w lewo i kierujemy się w pobliżu starej cegielni w stronę przysiółka Działy.

Podró ujc w kierunku wschodnim docieramy do skrzy owania na którym nasz czarny szlak ł czy si z zielonym egoci skim. W miejscu tym skr camy w lewo i kierujemy si w pobli u starej cegielni w stron przysiółka Działy. Doje d amy do kolejnego skrzy owania z którego rozpo ciera si wspaniały widok na Beskid Wyspowy i Pogórze Wi nickie. Pod aj c dalej czarnym szlakiem doje d amy do drogi powiatowej w miejscu gdzie mo emy skr caj c w prawo pod a pomara czowym szlakiem cmentarzy a w lewo doje do ko cioła parafialnego w Trzcianie gdzie ko czy si szlak.

Informator powstał w ramach realizacji projektu p.n. "Szlaki rowerowe " współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” – małe projekty Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

